

Curriculum Vitae

Miquel Barceló, Medalla d'Or

MIQUEL BARCELÓ I ARTIGUES (*)

Pintor. Nat a Felanitx (Mallorca) el 1957. Cursà el batxillerat a l'Institut de Felanitx i, tot seguit, començà els estudis d'art a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma, estudis que continuà a Barcelona, a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi, que freqüentava de manera intermitent, desencisat per l'ambient excessivament academicista que hi trobà.

L'any 1973, amb Miquel Rosselló Oliver, va fer la primera exposició a la Caixa de Pensions i Estalvis, "la Caixa", de Felanitx. L'any 1974, amb motiu d'un viatge d'estudis a París, quedà impactat per les obres de Paul Klee, Jean Fautrier, Jean Dubuffet i d'altres que, dins l'estètica de l'art brut, hi exposaven. També hi admirà (Galérie Nationale du Jeu de Paume) les teles de Van Gogh, aleshores el seu pintor preferit. En el mes de setembre d'aquest mateix any va fer la primera exposició individual a la Galeria Picarol de Cala d'Or (Santanyí).

L'any 1975 va fer una exposició a Manacor amb el pintor Enric Irueste, en la qual presentà una sèrie de dibuixos -insectes i mol·luscs- puntillistes, de factura minuciosa i detallista.

Començà a treballar amb capsos, que exposà l'any 1976 a la Galeria 4 Gats, de Palma, i a la mostra Cadaverina 15, que va fer al Museu de Mallorca, on presentà quinze sèries de quinze capsos cada una, que permetien observar el procés de descomposició dels diferents elements orgànics -bistecs, ous, cervells, flors, ocells- que aquestes capsos contenien. Aquest mateix any prengué part a la col·lectiva que, sota el títol, «Art jove a Mallorca», es presentà al Saló Mercantil d'Inca. En aquest any, també va col·laborar amb el col·lectiu de plàstics que donaren suport als actes de presentació oficial del Congrés de Cultura Catalana a Mallorca a la plaça Major de Palma.

Durant aquests anys, col·laborà amb el Taller Llnàtic, amb el qual va fer algunes mostres col·lectives i participà en diverses accions, com l'enterrament del «Salón de Otoño». Publicà una sèrie de jeroglífics muts a la revista Neón de Suro, editada pel grup, i prengué part -en el paper de gàngster- a l'acció cinematogràfica amateur Dràcula a Neón o l'excitació del vermell, rodada el mateix vespre de la inauguració de la mostra que el col·lectiu presentà a la Galeria 4 Gats.

L'any 1977, després d'un viatge a París (tot coincidint amb la inauguració del Centre Georges Pompidou), a Londres i a Amsterdam, participà a la mostra que Neón de Suro va fer a la galeria Mec-Mec de Barcelona i tornà a exposar individualment a la Galeria 4 Gats. Aquest mateix any, va conèixer el dissenyador Xavier Mariscal, amb qui, de llavors ençà, l'uneix una bona amistat.

L'any 1978, exposà individualment a la galeria Sa Pleta Freda, de Son Servera.

Al final dels anys setanta s'interessà pels treballs de Pollock i de Cy Twombly i va fer una breu incursió a l'abstracte, en un doble vessant matèric i expressionista: d'una banda, amb una sèrie de quadres monòcroms, en què la gran quantitat de pintura afavoria l'aparició de clivells; i, d'una altra, incorporant el recurs del dripping a diversos treballs.

L'any 1980, s'instal·là a Barcelona. Com a suport d'algunes obres, va fer servir llibres i guies telefòniques, que recobria de capes gruixades de pintura. Tornà a la figuració, amb una col·lecció de dibuixos inspirats en diversos animals. Va fer gran sèries de collages amb cartons i papers, que aplicava després damunt tela, incidint en la temàtica animalística i incorporant-hi sovint personatges.

L'any 1981, amb motiu de la presentació d'una col·lecció de llibres dirigida pel poeta Andreu Vidal, exposà a la galeria Metrònom, de Barcelona, «30 llibres pintats i un llibre de ferro», una mostra que només fou oberta durant l'acte. Establí contacte amb el galerista Antoni Estrany i, alhora, María Corral el seleccionà per participar a l'exposició «Otras figuraciones», que la Caixa de Pensions i Estalvis, "la Caixa", presentà l'any 1982 a Madrid i on s'inclogueren tres de les seves obres: Moix, Nu pujant una escala i Carn. La participació en aquesta mostra va ser decisiva en la seva carrera, ja que Rudi Fuchs, després d'haver visitat l'exposició, el convidà a participar en la prestigiosa Documenta. Aquest mateix any prengué part a la Mostra d'Art Actual a les Balears, que es presentà a Palma i, posteriorment, a Barcelona, a la Biennal de São Paulo (el Brasil), i a «Picasso i els artistes catalans d'ara», a Barcelona. Les connotacions neoexpressionistes de la seva pintura fan que la producció d'aquesta etapa es relacioni estèticament amb la de certs pintors italians, alemanys i nord-americans.

El 1982 participà a la Documenta VII, a Kassel, com a únic participant espanyol. Sovint s'ha considerat aquesta mostra com la plataforma de la seva projecció internacional. Victòria Combalia el seleccionà per a l'exposició «26 pintors, 13 crítics», que la "Caixa" presentà a Barcelona i que itinerà amb posterioritat per diversos llocs de la Península. A continuació, exposà individualment a les galeries Trece (Barcelona), Fúcares (Almagro) i Axe Art Actuel (Tolosa), fet que constituí la seva primera mostra personal a l'estranger. A la inauguració d'aquesta exposició conegué Jean-Louis Froment, que adquirí alguns dels seus quadres per a la col·lecció del CAPC de Bordeus, com també Yvon Lambert. En aquest mateix any, participà a les mostres «Quaderns de viatge» i «Blau» (Barcelona); «Barcelona ocho-dos» (Pamplona); «Homenaje a Murillo» (Sevilla); «Libros de artista» (Madrid); i «Preliminar» (Pontevedra), posteriorment itinerant.

En aquesta època comença a incorporar als seus quadres el tema de l'artista al seu taller i el de les biblioteques. El seu treball arreplega tota una sèrie de referències de marcat caràcter autobiogràfic, que responien «al seu delit de quadres, al seu deler incessant de veure i de parlar d'art i de pintors», com digué Froment. Presentà a la seu del Col·legi d'Arquitectes de Palma una àmplia mostra de la seva obra expressionista de temàtica animalística.

L'any 1983 residí una temporada a Nàpols, per preparar la seva primera mostra individual a la galeria de Lucio Amelio; en algunes de les obres que hi presentà, utilitzava cendres del Vesubi a manera de pigments. Aquest mateix any s'instal·là a París, on prepara la mostra individual de

la galeria d'Yvon Lambert, amb una sèrie de quadres que reiteraven el tema de les biblioteques, en la qual presentà les seves primeres escultures, unes natures mortes en guix, de petit format. Arran d'aquesta mostra, conegué el marxant suís Bruno Bischofberger. La monumentalitat de l'espai on treballava -compartia amb J.M. Broto una vella església del segle XIX, a punt de ser enderrocada- es reflectí en les composicions dels seus nous quadres, que incorporaven vistes de l'interior del Louvre i de sales cinematogràfiques. La Société des Amis du Musée National d'Art Moderne Centre Georges Pompidou adquirí la seva obra El judici de Salomó. Exposà individualment a Montpeller i participà a mostres col·lectives a París, Marsella, Iugoslàvia, Perpinyà, Bourbon-Lacy, Barcelona, Nova York i Berlín. El programa La edad de oro, que dirigia Paloma Chamorro, li dedicà el primer documental per a la televisió. Amb Xavier Mariscal s'instal·là a Vila Nova de Milfontes (Portugal, 1984), on, al llarg de quatre mesos, preparà l'exposició que havia de presentar a Suïssa. fou seleccionat per participar a «International Survey of recent painting and sculpture», una exposició organitzada pel Museum of Modern Art (MOMA) de Nova York, que reuní els artistes més significatius de la plàstica internacional. Fou també seleccionat per participar a «Aperto», dins el marc de la Biennale di Venezia. Participà igualment a la mostra itinerant «Art espagnol actuel». Exposà individualment a Zuric, a la galeria de Bruno Bischofberger -que es convertí en el seu representant- i a la galeria Juana de Aizpuru de Madrid. També participà a exposicions col·lectives a Barcelona, Madrid, Tolosa, Fontévraud, Estrasburg, Niça, Colònia, Nova York, Basilea, Dortmund, Bonn, Nàpols, Boston i París.

El 1985, J.L. Froment li organitzà, al CAPC de Bordeus, la seva primera exposició individual en un museu: una selecció d'un trentena de quadres del període 1983-1985, que posteriorment va ser presentada al Palacio de Velázquez de Madrid, a Munic i a Boston. Conegué Andy Warhol, que li va fer un retrat. L'antic MEAC adquirí el seu quadre Gran sopar espanyol, actualment a la col·lecció del MNCARS, a Madrid. Exposà individualment a Colònia, Zuric i Sevilla, i participà, entre d'altres, a col·lectives a Alacant, Santander, Sevilla, Zuric, Helsinki, Nova York, París, Colònia, Bolonya, Pensilvània, Berlín i Chicago. Prengué part a la mostra «5 artistes espagnols», organitzada a Bèlgica amb motiu d'Europalia i dedicada a Espanya.

L'any 1986 presentà a Nova York, a la galeria de Leo Castelli, que es convertí en el seu representant als EUA, la seva primera exposició individual al continent americà, integrada per diverses obres inspirades en la temàtica de les cuines i els restaurants xinesos. Els quadres reafirmaven el seu interès pels processos de transformació de determinades matèries, que ja l'havien seduït en una fase inicial de la seva carrera. Els d'aquesta etapa incorporaven diversos materials orgànics com arròs, espagueti o farina.

Convidat per l'Ajuntament de Barcelona, pinta la cúpula, de dotze metres de diàmetre, del nou espai escènic del Mercat de les Flors.

Finalitzaren les obres de construcció del seu nou taller a sa Devesa de Ferrutx a la Colònia de Sant Pere, a Artà. Exposà, amb Saura, Arroyo i Sicília, a la mostra «Dobles figuras», que es presentà al Museum of Modern Art d'Oxford. Participà a «Paisatges», mostra organitzada pel Govern balear i comissariada per Forment, que tengué lloc a sa Llonja, on s'inclouïen peces de Schnabel, Kiefer, Garouste i Cuchi. El Ministeri de Cultura espanyol li concedí el Premio

Nacional de Artes Plásticas, en la modalitat de pintura. Encetà la nova sèrie de quadres blancs, que en certa forma suposen una continuïtat als treballs anteriors inspirats en els temes de la llum i les il·luminacions.

Igualment, exposà individualment a Boston i a Suècia, i participà a mostres col·lectives a Stuttgart, Madrid, Sevilla, Buenos Aires, Montevideo, Caracas, Santo Domingo, Oxford, París, Sidney, Londres, Frankfurt i Lió.

A mitjan dècada, doncs, el nom de Miquel Barceló s'havia consolidat com el d'un dels pintors més rellevants de la generació espanyola dels vuitanta. Plenament integrat en els circuits artístics del món, i respallat internacionalment pels influents marxants Bischofberger i Castelli, les seves obres, juntament amb les de Pérez Villalta, Sicília, García Sevilla, Broto, Solano o Campano, entre altres artistes, tengueren una reiterada presència en qualsevol proposta de caràcter institucional que es feien, i contribuïren a projectar exteriorment una imatge renovada i dinàmica de la jove plàstica espanyola.

El 1987, s'organitzà, a la Casa de la Caritat, la seva primera retrospectiva a Barcelona. Sota el títol «Barceló Barcelona», i comissariada per Froment, la mostra arreplegà una àmplia selecció d'obres realitzades entre el 1985 i el 1987, que es presentaven confrontades a tota una sèrie de peces procedents de diversos museus de la ciutat, interessant per entendre la iconografia personal del pintor. També prengué part a «Naturalezas españolas. 1940-1987», que es presentà a Madrid i, després, va ser itinerant per tot Espanya. Va ser seleccionat al VII Salón de los 16, a Madrid.

L'any 1988 viatjà per primera vegada a l'Àfrica, i s'establí a la ciutat de Gao, a Mali. Produí llargues sèries sobre paper, tot utilitzant les pintures corporals que empraven els nadius en els seus rituals, pigments locals i sediments del riu. Exposà individualment al Musée d'Art Contemporain de Montreal i a la Galerie Bruno Bischofberger, a Zuric, i participà en diverses mostres col·lectives a Barcelona, Madrid, San Francisco, Corrèze, Zuric i París.

El 1989, les seves pintures i els guaixos africans foren exposats a les galeries Lucio Amelio (Nàpols), Dau al Set (Barcelona) i Leo Castelli (Nova York). Bruno Bischofberger edità el llibre Miquel Barceló a Mali, que arreplegava una àmplia mostra dels seus treballs recents i incloïa, per primera vegada, textos escrits pel pintor.

El 1990, va fer per a l'Opéra Comique, de París, els decorats de l'òpera El retablo de maese Pedro el organista, de Manuel de Falla. Amb motiu de la seva estada als Alps suïssos, introduí a la seva pintura la temàtica dels paisatges amb glaceres. A Mallorca, començà una nova sèrie amb temes taurins. Tornà a pintar a Mali, on s'establí a la ciutat de Ségou i on romangué al llarg de cinc mesos. La representació de la pluja reapareix com a tema a les seves noves teles.

Durant una nova estada a l'Àfrica (1991), incorporà a les seves teles la temàtica de les piragües, els ciclistes, els animals penjants, etc., que ja havia plasmat profusament en treballs anteriors damunt paper. El Musée d'Art Contemporain (Nimes) li organitzà una retrospectiva i la Galerie de Bruno Bischofberger presentà la seva sèrie «Toros». Participà a l'exposició «El

Museo del Prado visto por 12 Artistas Contemporáneos», que organitzà F. Calvo Serraller, a Madrid. Amb Broto i Sicília, prengué part a la mostra «Al aire de su vuelo», una proposta del poeta José Miguel Ullán en homenatge a San Juan de la Cruz, que va ser presentada al Pavelló Mudèjar de l'Expo '92, a Sevilla.

A la fira de l'art ARCO de 1992, es presentaren les seves primeres escultures en bronze. Castor Seibel publicà el llibre *Barceló ou la Peinture* a París. També a París s'edità *L'homme au chapeau rouge*, d'Hervé Guibert, on l'escriptor relatava el seu encontre amb el pintor. Barceló il·lustrà, amb una sèrie d'aquarel·les de temes africans, el relat llarg de Paul Bowles *Too far from home*, inspirat en la vida del pintor a Gao. En un nou viatge a Mali, decidí instal·lar-se al País Dogon. Inicià una intensa col·laboració amb l'escriptor i fotògraf cec Evgen Bavcar.

El 1993, s'edità a París *Les tentes démontées ou le monde inconnu des perceptions*, llibre eròtic en sistema Braille, amb text d'Evgen Bavcan i fotografies en relleu del pintor. Exposicions arreu del món.

El 1994, començà a realitzar diverses sèries de dibuixos damunt paper foradat -primer, accidentalment, i, després, d'una manera volguda- per tèrmits. La Whitechapel Art Gallery (Londres) li organitzà una important retrospectiva que arreplegava obra dels darrers deu anys. Provenent de Londres, el 1995, arribà a l'IVAM de València la mostra «Miquel Barceló: 1984-1994». El catàleg contenia un exhaustiu estudi d'aproximació a l'obra del pintor, a càrrec d'Enric Juncosa, titulat *De Rerum Natura*: «¿ la pintura de Barceló està molt lluny dels reduccionismes analítics imperants en l'art actual. El seu és un treball complex que juga amb elements diversos: la riquesa textural de la seva superfície conformada per una gran varietat de tècniques i materials, la seva riquesa metafòrica i l'efectivitat del seu llenguatge, el retorn constant dels mateixos temes o variacions amb tractaments diversos i a vegades confrontats? no resulta estrany que Hervé Guibert l'anunciàs com el primer gran pintor del segle XXI».

El 1996, i sota l'organització del Ministeri de Cultura francès, es presentà a París una doble mostra, que arreplegà, al Centre Georges Pompidou de París i a la Galérie Nationale de Jeu de Paume, una àmplia sèrie de treballs -teles de gran format, dibuixos, bloc de notes, escultures, etc. -, realitzats des del seu primer viatge a l'Àfrica (1987), bona part dels quals era inspirada en la temàtica propiciada per la seva descoberta d'aquell continent.

El mes d'abril de 1998, fa una gran exposició al MACBA (Barcelona) i a l'església de Santa Eulàlia de Sicília (novembre de 1998). Exposa ceràmiques al Museu d'Art Contemporani de la Fundació March de Palma (juny de 1999-gener de 2000). Presenta el llibre per a cecs. Inaugura a Madrid, en el Reina Sofia, una retrospectiva sobre paper (1999) La Generalitat de Catalunya li atorga el Premi Nacional de Catalunya d'Arts Plàstiques 1999.

Curriculum Vitae

Joan Marí Cardona, Medalla d'Or

JOAN MARÍ CARDONA

Va néixer a Sant Rafel (Eivissa) el 19 d'octubre de 1925.

Va fer estudis eclesiàstics als seminaris menors d'Eivissa i major de València i a la Universitat Pontifícia de Salamanca. Ordenat de prevere, és assignat a la parròquia de Sant Carles de Peralta (1952). Entre 1969-1976, formà part de l'equip de tres preveres que tengueren a càrrec seu la parròquia de la Santa Creu.

A proposta del bisbe Antoni Cardona Riera, és nomenat pel Ministeri de Justícia l'any 1953 canonge arxiver de la Catedral d'Eivissa i inicia les primeres seccions de l'arxiu capitular. N'ordena i investiga els fons documentals, investigacions que ben sovint són completades amb visites als arxius de la Corona d'Aragó, del Regne de Mallorca, Arquebisbat o Capitular de Tarragona. Membre de la Comissió del Patrimoni Històric-artístic d'Eivissa i Formentera.

És l'encarregat de gestionar tot el procés per posar en marxa Ràdio Popular a Eivissa, de la qual és el director fins el 1979. Vicari general del bisbat entre 1979 i 1989.

Professor de llengua grega, de geografia, de lògica crítica i ontologia en el Seminari d'Eivissa, ocupa entre 1978 i 1994 la presidència de l'Institut d'Estudis Eivissencs. L'any 1992, recull, com a president de l'Institut d'Estudis Eivissencs, la Creu de Sant Jordi concedida per la Generalitat de Catalunya a aquesta entitat i, el 1995, rep la Medalla d'Or del Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

Ha estat director administrador de la residència d'ancians Reina Sofia del Bisbat d'Eivissa (1977) i director de Càritas Diocesana a Eivissa i Formentera (1982).

Pren part en els actes del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana a Manacor i a Eivissa. A València, hi presentà la ponència La llengua catalana a les Illes Pitiüses segles XIII-XX).

Pel que fa a la línia central de publicacions previstes per a l'arxiu de la Catedral d'Eivissa, investiga el repoblament de les illes d'Eivissa i Formentera després de la conquesta catalana de l'edat mitjana. Entre les seves nombroses publicacions destaquen La conquesta catalana de 1235, apareguda a la col·lecció «Illes Pitiüses» (1976), que serà completada amb Santa Eulàlia, Les Salines i El pla de Vila. Així mateix, de les seves investigacions i troballes, se n'han editats Els llibres d'entrevéniments (1981), la recuperació dels cinc volums de Manuscrits de la Reial Capbreuació d'Eivissa i Formentera (1983), Balansat (1984), Santa Maria d'Eivissa (1985), Portmany (1990), Calendari de festes de les illes Balears i Pitiüses (1992), Els camins i les imatges de l'arxiduc, ahir i avui (Premi 31 de desembre de l'Obra Cultural Balear 1993), Formentera; documentació i paisatges (1994) i Les famílies d'Eivissa i Formentera.

Per altra banda les publicacions de tipus històric local de Joan Marí Cardona han estat nombroses a la revista Eivissa, Estudis Baleàrics, Fontes Rerum Balearium, El Pitiús, La Veu d'Eivissa i Formentera, així com a La Prensa / Diario de Ibiza.